

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Момяна Мартинова Гунева

по дисертационния труд за получаване на
научната и образователна степен „доктор” на тема

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ С НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА И ПРЕКУРСОРИ

автор: Мирослава Борисова Манолова

Област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.6. Право

научна специалност: Наказателно право

1. Представеният дисертационен труд е в обем от 230 стр., като изложението обхваща увод, три глави и заключение. Към работата е приложен списък на използваната литература, който включва 36 източника – учебници и научни изследвания на български и английски език, както и 411 бележки под линия.

Трудът е логично структуриран. В **увода** са посочени въпросите, които възникват поради установения в България наказателно-правен режим в областта на наркотичните вещества и прекурсорите и на които това научно изследване ще се опита да даде отговор. Авторът очертава и предметния обхват на всяка от главите и определя критериите, използвани за групиране на престъпленията в изложението.

Глава първа е посветена на развитието на наказателноправната уредба на престъпленията с наркотични вещества и прекурсори. Наред с интересни сведения за историята на употребата и разпространението на някои от наркотиците, дисертантката разглежда наказателноправната уредба на престъпленията с наркотични вещества и прекурсори съгласно международното право и правото на Европейския съюз, като подлага на анализ трите основни акта на Организацията на обединените нации и Рамково решение 2004/757/ПВР на Съвета от 25 октомври 2004 г., както и

някои други актове на ЕС, регламентиращи дейностите с наркотици и прекурсори.

Българската правна уредба в разглежданата област е условно разделена времево на четири периода: преди 1968 г., от 1968 г. до 2000 г., от 2000 г. до 2006 г. и досега, като са изследвани не само наказателноправните състави, но и извъннаказателното законодателство, към което те препращат.

Глава втора има за предмет престъпленията, свързани с незаконния трафик на наркотични вещества и прекурсори (производство, преработка, придобиване, държане, разпространение и пренасяне през границата на страната). Според автора именно това са същинските наркопрестъпления, които очертават съдържанието на понятието „наркотрафик“ в тесния смисъл. На анализ са подложени особеностите на обективната и субективната страна на съставите по чл. 354а, чл. 354в, ал. 2 – 4 НК и контрабандата на наркотични вещества и прекурсори по чл. 242, ал. 2 и 3 НК. Дисертантката е отграничила различните хипотези и внимателно е изследвала отделните по-тежко квалифициращи признаци.

В глава трета са разгледани престъпленията, свързани с употребата на наркотични вещества, както и посегателствата, при които се нарушават правилата за извършването на различните дейности с наркотици, включително незаконното предписване на такива вещества от лекар. Предметът на изследването обхваща и престъпното засяване и отглеждане на наркотични растения – опиевият мак, кокаиновият храст и растенията от рода на конопа.

Заключението посочва и аргументира трите основни белега, които характеризират по мнението на автора нашата наказателна политика по отношение на престъпленията, свързани с наркотични вещества и прекурсори – *непоследователност, неустойчивост и липса на разум*. Направените изводи дават възможност да се предложат и решения *de lege ferenda*.

2. Основните достойнства на дисертационния труд могат да бъдат намерени в следните насоки:

На първо място темата е доста пренебрегвана. Макар и съставите на престъпленията, обект на изследването, да са сред най-прилаганите, липсва цялостно монографично изследване, което е неоправдано с оглед актуалността на проблема в съвременния свят. Казаното очертава важността на изследването и естествения интерес, който то предизвиква у четящия. Тук трябва да се посочи и ясният език и подреденото и последователно излагане на проблемите, които сами по себе си са сериозни качества на автора и са залог за успешна научна кариера.

На второ място цялото изложение демонстрира дълбокото познаване на позитивноправната регламентация, както и на релевантните актове на ООН и ЕС. Това прави труда особено ценен, тъй като наказателноправната уредба непосредствено произтича от нормите на международното право и правото на Европейския съюз в тази материя и е тясно свързана с извъннаказателноправните нормативни актове, регулиращи тези отношения.

На трето място следва да се посочи изключително широкият поглед върху практиката, което позволява да се направят интересни съпоставки и отграничения и на основата на добросъвестен критичен анализ да се аргументира собствено виждане.

На четвърто място направените предложения *de lege ferenda* заслужават внимание, тъй като биха допринесли за осъвременяването и разширяването на наказателноправната реакция при престъпленията, свързани с наркотични вещества и прекурсори.

Изложеното показва, че представеният дисертационен труд отговаря на всички нормативни изисквания и демонстрира по убедителен начин способността на автора му за самостоятелно и достатъчно задълбочено научно изследване.

В заключение - приемам изготвената от дисертантката справка за посъществените приноси в представения за защита труд.

3. Като първо монографично изследване по темата и като първи самостоятелен труд от такъв мащаб на автора, работата не е лишена и от известни недостатъци.

Преди всичко трябва да се отбележи, че с изключение на една хипотеза (във връзка с чл. 354б, ал. 3), авторът се е отнесъл донякъде пренебрежително към субективната страна на престъплението, като формата на вината е по-скоро декларирана, отколкото изследвана (напр. на стр. 183, 194 и 199). По отношение на някои състави, обаче, е възможна и необходима по-голяма прецизност – при контрабандата, като се има предвид широката употреба на „мулета” и при склоняването към употреба на наркотични вещества, където интензивността на въздействието и намеренията на дееца са от съществено значение.

Би могло авторът да обърне по-сериозно внимание на противоречието между непрестъпния характер на употребата на наркотични вещества и престъпния характер на придобиването и държането на подобни субстанции. Това би позволило да бъдат направени интересни изводи от наказателнополитически характер, което би добавило допълнителна стойност на труда.

Струва ми се, че работата би спечелила, ако авторът включи в специалния параграф II на глава първа, посветен изцяло на уредбата на материята в международното право и правото на ЕС и всички тези кратки изложения по конкретни въпроси, които засягат пак същата проблематика, но са отнесени към отделни положения – прекурсори, материали и съоръжения за производство на наркотични вещества, организирана престъпна група и т. н.

Както беше вече посочено, предложенията de lege ferenda заслужават внимание, но би следвало специално и убедително да бъде аргументирано отделянето на контрабандата на наркотични вещества и прекурсори от общия текст и поставянето ѝ сред общоопасните престъпления.

Някои чисто технически неточности, които лесно биха могли да бъдат избягнати, правят впечатление: има трудове, които са цитирани в текста, но не са посочени в списъка на използваната литература, не е посочено коя е статитата на В. Великов в сп. „Правна мисъл”, не е отразено от коя страница на дадено съчинение е използвана определена мисъл и т.н.

Направените забележки не се отразяват значително върху качествата на труда, а по-скоро могат да бъдат използвани при желание от страна на автора, за подобряването му при евентуално отпечатване.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че предложеният дисертационен труд отговаря на изискванията, посочени в чл. 6, ал. 6 на Закона за развитие на академичния състав в Република България, поради което давам положително заключение и предлагам на основание чл. 10, ал. 1 от същия закон на **Мирослава Борисова Манолова** да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”.

гр. София,

28. август 2014 г.

Изготвил становището:

проф. д-р М.Гунева